

LAMMASTE JÕUDLUSKONTROLI KORD

Lammaste jõudluskontrolli viiakse Eesti Lamba- ja Kitsekasvatajate Liidus läbi vastavalt põllumajandusloomade aretuse seadusele ning teistele Eesti ja EL õigusaktidele.

MÕISTED

Aretusloom on põllumajandusloom, keda kasvatatakse aretuse eesmärgil. Käesoleva korra tähenduses lammas, kes vastab vähemalt aretusprogrammiga määratud miinimumnõuetele.

Aretuse andmebaas on elektrooniline andmebaas, kus registreeritakse lamba kohta kogutavad andmed.

Jõudluskontrolli läbiviija on käesoleva korra tähenduses Eesti Lamba- ja Kitsekasvatajate Liit (edaspidi: Liit)

Jõudlusandmete koguja on loomapidaja või tema poolt volitatud isik, kes võib koguda ja registreerida loomapidaja karja lammaste jõudlusandmeid ja edastada neid jõudluskontrolli läbiviijale, kui ta on läbinud jõudlusandmete kogumise koolituse ja jõudluskontrolli läbiviija on talle väljastanud jõudlusandmete koguja tunnistuse.

Jõudluskontrollis olev lammas on lammas, kelle kohta kogutakse andmeid, mis võimaldavad arvutada viljakuse või kasvukiiruse aretusväärtusi tema enda või tema järglaste kohta. On samatähenduslik sõnaga aretusloom (-lammas). Jõudluskontrollis oleva lamba saab kanda tõuraamatusse, kui ta vastab tõuraamatusse kandmise tingimustele.

Jõudluskontrolli kokkulepe on loomaomaniku või tema poolt volitatud isiku ja jõudluskontrolli läbiviija vahel sõlmitud leping, millega fikseeritakse osapoolte kohustused ja vastutus seoses jõudluskontrolli läbiviimisega.

Lamba märgistamine on tegevus, mille tulemusena on võimalik lammas sünnijärgselt üheselt tuvastada ja teistest lammastest eristada, so identifitseerimine PõLAS §17 (1) tähenduses.

JÕUDLUSKONTROLI LÄBIVIIMISEL ON ALUSEKS JÄRGMISED KORRAD:

- 1) aretuslooma põlvnemis- ja jõudlusandmete kogumise, nende õigsuse kontrollimise, töötlemise ja säilitamise kord;
- 2) andmed laboratooriumi kohta, kus tehakse jõudluse määramiseks vajalikke analüüse;
- 3) aretuslooma jõudlusandmete ja nende hindamistulemuste avaldamise kord;
- 4) jõudlusandmete kogumise koolitusprogrammid ning jõudlusandmete koguja tunnistuse saamise nõuded ja tunnistuse väljastamise kord;
- 5) aretuslooma geneetilise väärtuse hindamise ja hindamistulemuste kasutamise kord.

I. ARETUSLOOMA PÕLVNEMIS- JA JÕUDLUSANDMETE KOGUMISE, NENDE ÕIGSUSE KONTROLLIMISE, TÖÖTLEMISE JA SÄILITAMISE KORD

1. Jõudluskontrolli eesmärgid

Lammaste jõudluskontroll on jõudluskontrollis olevate lammaste jõudlus- ja põlvnemisandmete regulaarne kogumine, salvestamine, säilitamine ja analüüsimine loomade geneetilise väärtuse hindamiseks ning aretusvalikute tegemiseks.

Jõudluskontrolli viiakse läbi lambakasvatustevõttes ja selle raames kogutakse lammaste kohta paaritusandmeid, poegimis- ja põlvnemisandmeid ning andmeid tallede kasvukiiruse kohta. Lisaks kogutakse aretuse andmebaasi informatsiooni jõudluskontrollialuste, sh ka tõuraamatusse kantud lammaste ostu-müügi ja lammaste eluea kohta.

2. Jõudluskontrolliga liitumine

Eesti Lamba- ja Kitsekasvatajate Liidu lammaste jõudluskontrolliga liituda soovijal tuleb esitada vormikohane avaldus (Lisa 1) Liidu kodulehe kaudu aadressil www.lammas.ee, e-postiga aadressil kontor@lammas.ee või paber kandjal Liidu kontoris. Liidu kontaktid on avaldatud Liidu kodulehel.

Avaldusele tuleb lisada karjas olevate lammaste nimekiri, soovitatavalt koos tõu ja sünniajaga. Lammaste sünniandmete puudumine ei ole jõudluskontrolliga alustamisel takistuseks.

Avalduse esitamisele järgneb farmi külastus Liidu töötaja poolt ja selle käigus esimene jõudluskontrolliandmete koguja koolitus. Ühtlasi hindab Liidu töötaja esimese farmikülastuse ajal karja lammaste välimiku vastavust vastava lambatõu tüübile. Farmikülastuse järgselt allkirjastatakse jõudluskontrolli kokkulepe.

Jõudluskontrolliandmete koguja koolituse edukalt läbinule väljastatakse Liidu poolt jõudluskontrolli andmekoguja tunnistus ning luuakse andmete sisestamiseks ja haldamiseks aretuse andmebaasi kasutajakonto. Vajadusel osutab Liit jõudluskontrolli andmete kogujale andmebaasi kasutajatuge.

Regulaarne jõudlusandmete kogumine algab paaritusregistri täitmisest. Selles peavad olema märgitud järgmised andmed: jäara registrinumber, karjamineku aeg, paaritusgrupis olevate uttede registrinumbrid ja paarituse lõpetamise kuupäev. Soovitav on alustada järeaga, kelle põlvnemine on registreeritud.

3. Põlvnemis- ja jõudlusandmete kogumine ja registreerimine

Aretuslooma põlvnemis- ja jõudlusandmete kogumine, nende õigsuse kontrollimine, töötlemine ja säilitamine teostatakse vastavalt Põllumajandusloomade aretuse seaduse §19 sätestatud nõuetele.

Jõudlusandmete kogumisel kohustub jõudluskontrolli läbiviija koguma aretuse eesmärgi saavutamiseks vajalikke andmeid ning salvestama ja säilitama neid elektroonilises aretuse andmebaasis.

Jõudlusandmeid kogutakse, salvestatakse, töödeldakse ning analüüsitakse loomaomaniku ja Liidu vahelise lepingu kohaselt (Jõudluskontrolli kokkulepe). Andmete õigsuse eest vastutab jõudlusandmete koguja (loomaomanik või tema volitatud isik).

Oluline on tallede identifitseerimine sünnijärgselt viisil, et kogu kasvua vältel, kuni riikliku registri numbriga märgistamiseni, oleks tall selgesti teistest talledest eristatav ning oma emaga seostatav.

Jõudluskontrolli algandmete kogumise ja edastamise dokumendid on paaritusregister, talleregister ja müügiregister. Lisaks kogutakse aretuse andmebaasi informatsiooni jõudluskontrollialuste, sh ka tõuraamatusse kantud lammaste ostu-müügi ja lammaste eluea kohta. Aretuseks vajalike andmete kogumine määratakse täpsemalt vastava lambatõu aretusprogrammiga.

Põlvnemis- ja jõudlusandmete kogumiseks lisab jõudlusandmete koguja aretuse andmebaasi paaritusregistri ja talleregistri.

Paaritusregister (soovituslik vorm kodulehel) tuleb sisestada aretuse andmebaasi hiljemalt 30 päeva jooksul pärast paaritusgruppide moodustamist.

Paaritusandmed paaritusregistris:

- jäära registrinumber;
- paaritusgrupis olevate uttede registrinumbrid;
- jäära karja toomise aeg;
- jäära karjast väljaviimise aeg.

Jõudluskontrolli läbiviijal on õigus kontrollida paaritusregistri andmete õigsust võrreldes paaritusregistri andmeid teiste andmebaasis olevate andmetega ning samuti paaritusregistri andmete vastavust tegelikkusele farmis kohapeal.

Talleregistrit (soovituslik vorm kodulehel) täidetakse jooksvalt kogu poegimisperioodi vältel, tallede andmed sisestatakse andmebaasi aretusväärtuse arvutamise seisukohalt olulisteks tähtaegadeks. Nimetatud tähtajad avaldatakse Liidu kodulehel ja muutumisest teatatakse kolm kuud ette. Talleregistri andmeid kontrollitakse läbi nende vastavuse paaritusregistrile ja andmebaasis olevate teiste andmetega võrdlemise ning farmikülastuste ajal farmis kohapeal.

Talleregistrisse kantakse minimaalselt järgmised andmed:

- poeginud ute registrinumber,
- jäära registrinumber, kui see on kantud paaritusregistrisse,
- poegimise aeg,
- sündinud tallede arv,
- elusalt sündinud tallede registrinumbrid, milleks ei pea kohe sünnijärgselt olema riikliku registri numbrid;
- iga talle kohta
  - sugu,
  - 100 päeva mass ja/või 8 nädala mass,
  - talle liikumine karjast välja (juhul, kui see on toimunud).

Lisaks soovitavalt sünnimass.

Sünnimassi määramiseks kaalutakse tall hiljemalt kolmandal elupäeval. Kui talle sünnimass ei ole määratud, kasutatakse arvutustes populatsiooni keskmist näitajat.

Saja päeva massi määramiseks tuleb talled kaaluda vanusevahemikus 90 – 150 päeva ning sisestada aretuse andmebaasi kaalumise kuupäev ja kaalumise tulemused. Jõudluskontrolli läbiviija korraldab 100 päeva massi arvutamise ning tagasiside aretajatele. Saja päeva massi arvutamisel lahutatakse lubatud vanusevahemikus (90 – 150 päeva) kaalutud talle massist tema sünnimass. Saadud vahe jagatakse talle vanusega päevades. Saadakse talle eluea keskmine ööpäevane massi-iive, mis korrutatakse sajaga, korrutisele liidetakse sünnimass ning tulemuseks on 100 päeva mass, mille alusel arvutatakse lamba geneetiline aretusväärtus tema kasvukiirusele. Kui tallel on määratud mitu massi vanusevahemikus 90 – 150 päeva, võetakse 100 päeva massi arvutamisel aluseks kaalumine, mis toimus ajaliselt lähimana päevale, mil tall sai 100 päeva vanaks. Kui lubatud ajavahemikus on tehtud kaks kaalumist, üks enne ja teine täpselt sama palju päevi pärast talle saajandat elupäeva, arvutatakse saja päeva mass varem tehtud kaalumise põhjal.

Kaheksa nädala massi määramiseks kaalutakse tall vanuses 42-84 päeva.

Talled kaalumise nõuded tulenevad konkreetse lambatõu aretusprogrammist.

Talleregistri arvestuslikuks perioodiks on poegimisperiood, mis algab 1. septembril ja lõpeb järgmise aasta 31. augustil.

Utt-tall loetakse:

- a) põhikarja täienduseks, kui ta on kantud paaritusregistrisse
- b) põhikarja kuuluvaks uteks, kui
  - ta on poeginud või
  - kantud üle aasta vanusena paaritusregistrisse.

Jäärtall loetakse kindlasti põhikarja kuuluvaks, kui

- temaga on moodustatud paaritusgrupp või
- ta on karja ostetud eesmärgiga saada temalt talleid.

Müügiregister (soovituslik vorm kodulehel) genereerub aretuse andmebaasis automaatselt, kui lammaste müük on andmebaasi sisestatud.

Müügiregistris kajastuvad järgmised andmed:

- müüja nimi,
- lamba registrinumber,
- müügi kuupäev,
- ostja nimi,
- ostja e-maili aadress, postiaadress ja telefoninumber,
- ostja lauda number.

Jõudluskontrollis olevate loomade müügiandmed ja muud loomade liikumised sisestatakse andmebaasi hiljemalt 30 päeva jooksul loomade karjast välja viimisest. Suguloomana müügi registreerimine andmebaasis on jõudlusandmete kogujale põlvnemistunnistuse väljastamise aluseks.

Pärast paaritus- talle- ja müügiregistri andmete sisestamist elektroonilisse andmebaasi ja esmast kontrolli, loetakse andmebaasi vastavad failid ja väljatrükid farmi jõudluskontrolli algdokumentideks.

Ute kohta kogunevad jõudluskontrolli algdokumentide täitmisel minimaalselt järgmised jõudlusandmed:

- paaritusandmed läbi paaritusregistrite;
- põlvnemis- ja kasvukiiruse andmed läbi talleregistri;
- viljakusnäitajad läbi talleregistrite;
- emaomadused läbi talleregistrite;
- suguloomaks müümine läbi müügiregistri.

Viljakusnäitajatena käsitletakse viljakust ning tallede üleskasvatamise määra, mis arvutatakse talleregistrites sisalduvate andmete põhjal. Viljakus on ühe poegimise kohta sündinud tallede arv. Tallede üleskasvatamise määr näitab kahe kuu, so 60 päeva vanuselt elus olevate tallede arvu ute ühe poegimise kohta. Uttede emaomaduste ja piimakuse iseloomustamiseks kasutatakse kolme näitajat: sündinud tallede arv, üleskasvatatud tallede arv, üleskasvatatud tallede keskmine 100 päeva mass seostatud ute viljakusega.

Jäära kohta kogunevad ühtlustatud jõudluskontrolli algdokumentide täitmisel minimaalselt järgmised jõudlusandmed:

- paaritusandmed läbi paaritusregistrite;
- põlvnemis- ja kasvukiiruse andmed läbi talleregistri;
- paaritusedukuse andmed läbi paaritus- ja talleregistrite;
- suguloomaks müümine läbi müügiregistri.

Jäära kohta tuuakse välja paaritusgruppide suurused, tiinestunud uttede arv, tiinestunud ute kohta sündinud tallede arv, tiinestunud ute kohta elusalt sündinud tallede arv, üleskasvatatud tallede arv ja 100 päeva masside keskmine.

Alla aasta vanused utt-talled näidatakse paaritusregistris paaritusgrupis olevatena, kui nad on jääraga samas karjas. Jäära paaritusedukuse arvutamisel peetakse nooruttede osas eraldi arvestust. Tiinestumise määramise aluseks on ultraheliuuring või paaritusperioodile järgnev poegimine 130–160 päeva jooksul.

4. Jõudluskontrolli lõpetamine

Jõudluskontrolli läbiviimise lõpetamiseks tuleb Liidule esitada kirjalik avaldus. Liit võib teha omapoolse ettepaneku jõudluskontrolli läbiviimise lõpetamiseks, kui loomaomanik ei ole täitnud käesolevas korras kehtestatud nõudeid.

5. Andmete säilitamine

Jõudluskontrolli algandmed ja tõuraamatus olev info säilitatakse aretuse elektroonilises andmebaasis. Andmete säilitamise korraldab Eesti Lamba- ja Kitsekasvatajate Liit.

II. ANDMED LABORATOORIUMI KOHTA, KUS TEHAKSE JÕUDLUSE MÄÄRAMISEKS VAJALIKKE ANALÜÜSE

Vastava lambatõu aretusprogrammi käigus kogutud proovidest tehakse analüüsid vastava tunnustuse saanud laboris. Laborite nimekiri avaldatakse Liidu kodulehel.

Aretusväärtuste ja suhteliste aretusväärtuste analüüsid tellitakse pädevatelt organisatsioonidelt, kelle nimekiri avaldatakse Liidu kodulehel.

Jõudluskontrolli- ja tõuraamatu andmete arhiveerimise teenus ostetakse lepingu alusel sisse pädevalt organisatsioonilt antud valdkonnas.

III. ARETUSLOOMA JÕUDLUSANDMETE JA NENDE HINDAMISTULEMUSTE KASUTAMISE JA AVALDAMISE KORD

Aretuslooma jõudlusandmeid ja hindamistulemusi avaldatakse kooskõlas järgmiste seadustega: Avaliku teabe seadus, Isikuandmete kaitse seadus ja Põllumajandusloomade aretuse seadus.

Jõudluskontrolli läbiviija (Liit) ja jõudlusandmete koguja (Loomaomanik või tema poolt volitatud isik) sõlmivad omavahelise lepingu (Jõudluskontrolli kokkulepe), millega fikseeritakse osapoolte kohustused ja vastutus jõudluskontrolli läbiviimisel ja andmete kasutamisel.

Kõik jõudlusandmed salvestatakse aretuse elektroonilisse andmebaasi Pässu 2.0, mille kasutamise õigused väljastab Liit vastavalt avaldusele (vabas vormis).

Andmebaasi Pässu 2.0 kasutaja näeb oma karja andmete seisu igapäevaselt vastavate raportite ja statistiliste päringutena.

Jõudluskontrolli läbiviija võib jõudluskontrolli andmeid kasutada aretustegevuse aruande esitamisel (iga aasta 30. juuniks) ning Liidu kodulehel www.lammas.ee ja Liidu poolt avaldatud trükistes.

Jõudlusandmete koguja saab jõudluskontrolli andmeid ja geneetilise väärtuse hindamise tulemusi kasutada aretusvalikute tegemisel.

Kolmandatele osapooltele väljastatakse elektroonilises aretuse andmebaasis olevaid andmeid järgides kokkuleppeid loomaomanikuga või vastavalt Eesti Vabariigi seadustele .

IV. JÕUDLUSANDMETE KOGUMISE KOOLITUSPROGRAMMID NING JÕUDLUSANDMETE KOGUJA TUNNISTUSE SAAMISE NÕUDED JA TUNNISTUSE VÄLJASTAMISE KORD

Tuginedes Põllumajandusloomade aretusseadusele väljastab jõudluskontrolli läbiviija (Liit) koolitusprogrammi läbinud jõudlusandmete kogujale vastava tunnistuse.

Jõudluskontrolliga alustamise tunnistuse saamiseks peab jõudlusandmete koguja osalema ja läbima koolitusprogrammi, mis käsitleb järgmisi teemasid:

1. Valitud aretusprogramm ja valiku printsiibid,
2. Eestis aretatavad lambatõud, lambatõugude aretusprogrammid,
3. Jõudlusandmete kogumine ja edastamine,
4. Lammaste hindamine ja hindamistulemuste kasutamine praktilises aretuses,
5. EL aretusalsed direktiivid ja otsused,
6. Prp genotüüp (skreipi),
7. Maedi-visna.

Saadud tunnistuse kehtivusajaks on 5 (viis) aastat. Kehtivusaja lõppedes läbib jõudlusandmete koguja uue koolitusprogrammi.

Jõudlusandmete koguja tunnistuse saamiseks peab jõudlusandmete koguja oskama iseseisvalt täita jõudlusandmete kogumise ja edastamise algdokumente, omama ülevaadet valitud aretusprogrammist, oskama kasutada tõulammaste aretusväärtuste hindamistulemusi praktilises aretuses.

Jõudlusandmete koguja tunnistuse väljastab Liit. Tunnistusel on ära näidatud jõudluskontrolli andmete koguja nimi, perekonnanimi, tunnistuse väljaandmise aeg, kehtivuse aeg, jõudluskontrolli läbiviija nimi, tunnistuse väljastaja nimi, perekonnanimi, allkiri.

Jõudlusandmete koguja tunnistus tunnistatakse jõudluskontrolli läbiviija poolt kehtetuks juhul kui jõudlusandmete koguja ei ole edastanud jooksva jõudluskontrolli perioodi jooksul andmeid või kui ta on eiranud valitud aretusprogrammi.

V. ARETUSLOOMA GENEETILISE VÄÄRTUSE HINDAMISE JA HINDAMISTULEMUSTE KASUTAMISE KORD

Eesti Lamba- ja Kitsekasvatajate Liidu jõudluskontrollis olevate lammaste geneetilise hindamise läbiviijaks on vastavalt liiduga sõlmitud lepingule Eesti Põllumajandusloomade Jõudluskontrolli AS (<https://www.jkkeskus.ee/>). Geneetiline hindamine viiakse läbi vastavalt lepingule 3 korda aastas: 15. juuli, 5. september ja 5. oktoober kõikidele andmebaasis olevatele lammastele

Minimaalselt avaldatakse järade aretusväärtused, kellel on järglasi vähemalt kahe erineva omaniku juures ja kelle aretusväärtuse usaldusväärsus on vähemalt 50%.

Hindamise üldsätted

Aretusväärtused hinnatakse vastava lambatõu lammaste ning neile tõugudele vastavate komponenttõugu lammaste ühise andmestiku alusel eraldi protseduuridena kasvukiiruse aretustunnusele “100 päeva mass” ja viljakuse aretustunnusele “elusalt sündinud tallede arv”. Hindamisandmetena kasutatakse andmebaasis hindamispäeva seisuga salvestatud lammaste jõudluskontrolli ja põlvnemise andmeid.

Lähteandmed

Hindamisel kasutatakse viljakuse informatsioonina alates 01.01.2004. a sündinud ja vähemalt kümne kuu vanuselt esmakordselt poeginud uttede poegimisandmeid ning kasvukiiruse informatsioonina alates 01.01.2005. a salvestatud lammaste kaalumise andmeid. Põlvnemisinformatsioonina kasutatakse kogu teadaolevat põlvnemist. Teadmata põlvnemisega eellased grupeeritakse päritolumaa (kohalik, import), sünniperioodi, tõulise ja soolise kuuluvuse järgi.

Andmed on sobivad järgmistel tingimustel:

- isa ja ema andmed on registreeritud;
- poegimisel on registreeritud sündinud tallede arv;
- kaalumisel on lamba staatus kas utt-tall, jäär-tall või kastraat ja tema korrigeeritud 100 päeva massi arvutamise tulemus on usaldusväärne.

Andmete hindamiseelne korrigeerimine

Hindamiseelselt korrigeeritakse lamba kaalumise tulemus tema 100 elupäevale.

Geneetilised parameetrid

Päritavuskoefitsendi väärtus aretustunnusele "100 päeva mass" on 0,48 ja aretustunnusele "elusalt sündinud tallede arv" on 0,14.

Hindamismudelid

A. VILJAKUS

Viljakuse geneetilisel hindamisel kasutatakse ühe tunnusega BLUP-loomamudelit. Mudel:

$$y = \text{kari* aasta} + \text{pgv} + \text{pgk} + \text{tõug} + \text{mitmik} + \text{jäär} + a + e \text{ kus}$$

y – elusalt sündinud tallede arv

kari* aasta – karja ja poegimisaasta koosmõju fikseeritud efekt tõug(10) – tõulise kuuluvuse fikseeritud efekt (kuni kümme tõugu) pgk(2) – poegimiskorra fikseeritud efekt (esimene ja järgnevad)

pgv(4) – poegimisvanuse fikseeritud efekt (10-12 kuu vanused, 13-18 kuu vanused ja üle 18 kuu vanused esmapoegijad; ülejäänud poegimised on 4. grupis)

mitmik(3) – ute sünnipesakonna suuruse fikseeritud efekt (1 tall; 2 talle; >=3 talle)

jäär – talle/de isa juhuslik efekt a - looma geneetiline efekt

e - mitteseletatav jääkefekt

B. KASVUKIIRUS

Kasvukiiruse geneetilisel hindamisel kasutatakse ühe tunnusega BLUP-loomamudelit. Mudel:

$$y = \text{kari* aasta} + \text{tõug} + \text{sugu} + \text{mitmik} + a + e \text{ kus}$$

y – lamba mass 100. elupäeval

kari* aasta – karja ja kaalumisaasta koosmõju fikseeritud efekt

tõug (10) – tõulise kuuluvuse fikseeritud efekt sugu (2) – soolise kuuluvuse fikseeritud efekt

mitmik (3) – pesakonna suuruse fikseeritud efekt (1 tall; 2 talle; >=3 talle)

a - looma geneetiline efekt e - mitteseletatav jääkefekt

Aretusväärtuse korrigeerimine ja suhtelise aretusväärtuse arvutamine

A. VILJAKUS

Viljakuse geneetilise hindamise tulemused korrigeeritakse 2010. aastal sündinud lammaste keskmise aretusväärtuse võrra, mille tulemusel 2010. aastal sündinud lammaste keskmine aretusväärtus on null.

Eraldi esitatakse kõikide lammaste, sh aretusprogrammidega hõlmatud tõugude lammaste suhteline aretusväärtus, kus kõikide 2010. aastal sündinud lammaste suhteliste aretusväärtuste keskmine on 100 punkti ja standardhälve 12 punkti.

B. KASVUKIIRUS

Kasvukiiruse geneetilise hindamise tulemused korrigeeritakse 2010. aastal sündinud lammaste keskmise aretusväärtuse võrra, mille tulemusel 2010. aastal sündinud lammaste keskmine aretusväärtus (2010. a referentsväärtus) on null.

Eraldi esitatakse kõikide lammaste, sh aretusprogrammidega hõlmatud tõugu lammaste suhteline aretusväärtus, kus kõikide 2010. a. sündinud lammaste suhteliste aretusväärtuste keskmine on 100 punkti ja standardhälve 12 punkti.

Hindamistulemuste avaldamine

A. VILJAKUS

Minimaalselt avaldatakse jäärad, kelle tütreid on hindamises vähemalt kahe erineva omaniku juures ja usaldusväärsus on vähemalt 50%.

B. KASVUKIIRUS

Minimaalselt avaldatakse jäärad, kelle tütreid on hindamises vähemalt kahe erineva omaniku juures ja usaldusväärsus on vähemalt 50%.

Informatsioon lammaste suhteliste aretusväärtuste kohta on jõudluskontrolliandmete kogujale kättesaadav osana aretuse andmebaasi tagasisidest.

Eesti Lamba- ja Kitsekasvatajate Liidule

Avalduse esitaja nimi: .....

Ettevõtte / FIE nimi: .....

Äriregistri nr / Isikukood: .....

Address

Maakond: .....

Vald: .....

Küla: .....

Talu: .....

Postiindeks: .....

Kontakttelefon: .....

E-posti aadress: .....

Karja suurus, kasvatatav tõug.....

Avaldus

Soovin alustada lammaste jõudluskontrolliga.

“ ... “.....2018. a

.....
(allkiri)